

บันทึก

เรื่อง เงินบำนาญของพระอนุศาสน์ดรณรัตน์

คณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการชุดที่ ๑) ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้วขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

๑. พระอนุศาสน์ดรณรัตน์รับราชการทางกระทรวงธรรมการมาเป็นเวลา ๑๖ ปี ๙ เดือน และออกจากราชการรับพระราชทานบำนาญ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘ (โดยที่ทางราชการยุบเลิกตำแหน่ง)

พระอนุศาสนาฯ ได้รับบำนาญมา ๕ เดือน ก็ได้กลับเข้ารับราชการใหม่ในกระทรวงเกษตรธิการเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๙ พระอนุศาสนาฯ รับราชการในกระทรวงเกษตรธิการเป็นเวลา ๑๐ ปี ๗ เดือน แล้วออกจากราชการ ระหว่างที่พระอนุศาสนาฯ รับราชการ (ในกระทรวงเกษตรธิการ) ในตอนหลังนี้ ในระยะเวลาที่พระอนุศาสนาฯ ได้รับเงินเดือนสูงกว่าเงินเดือนเดิม พระอนุศาสนาฯ ไม่ได้รับบำนาญซึ่งเคยได้รับสำหรับเวลาราชการในตอนแรก (คือ ตอนกระทรวงธรรมการ)

๒. ในการที่พระอนุศาสนาฯ ออกจากราชการครั้งหลัง เนื่องจากกระทรวงเกษตรธิการ เห็นว่า การคิดเวลาราชการโดยนับเวลาที่พระอนุศาสนาฯ ได้รับราชการทั้งสองตอนนั้น รวมกัน คือ ตอนแรก ๑๖ ปี ๙ เดือน ตอนหลัง ๑๐ ปี ๗ เดือน รวมเป็นเวลาราชการ ๒๗ ปี ๕ เดือน กระทรวงเกษตรธิการจึงได้ออกคำสั่งให้พระอนุศาสนาฯ ออกจากราชการ ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๘ (ฐานรับราชการนาน กล่าวคือ รับราชการมาครบ ๒๕ ปี)

๓. กระทรวงการคลัง เห็นว่า พระอนุศาสนาฯ ควรได้รับบำนาญ ซึ่งเคยได้รับอยู่สำหรับเวลาราชการในตอนแรกเท่านั้น และจะนับเวลาราชการตอนแรกรวมกับเวลาราชการตอนหลังหาได้ไม่ ส่วนเวลาราชการตอนหลังนี้ ถ้าพิจารณาเฉพาะเวลาราชการในตอนนั้นแล้วก็มีเวลาเพียง ๑๑ ปี เท่านั้น เพราะฉะนั้นจะสั่งให้พระอนุศาสนาฯ ออกจากราชการฐานรับราชการนานไม่ได้

๔. กระทรวงเกษตรธิการ ยังคงมีความเห็นยืนยันว่า ที่กระทรวงเกษตรธิการ นับเวลาราชการของพระอนุศาสนาฯ ทั้งสองตอนติดต่อกันนั้นเป็นการถูกต้องแล้ว และอ้างตัวอย่างเรื่องพระยาพิชญ์แสน และขุนสาธุกิจกรณีย์ ซึ่งมีปัญหากฎหมายคล้ายคลึงกับเรื่องนี้ และคณะรัฐมนตรีได้เคยพิจารณาและวินิจฉัยให้นับเวลาราชการติดต่อกันได้

๕. แต่กระทรวงการคลัง คัดค้านว่า เรื่องของพระอนุศาสนาฯ ไม่คล้ายคลึงกับเรื่องทั้งสองนั้น โดยเหตุที่เรื่องพระยาพิชญ์แสน และขุนสาธุกิจกรณีย์ เป็นปัญหาเรื่องการนับ

เวลาราชการสองตอนให้ติดต่อกัน แต่เรื่องพระอนุศาสน์ฯ นี้ พระอนุศาสน์ฯ ได้รับบำนาญหลังจากที่ได้ออกจากราชการตอนแรกด้วย จึงต้องถือว่าในส่วนที่เกี่ยวกับเวลาราชการตอนแรกนั้นเสร็จเด็ดขาดไปแล้ว ในปัญหาที่เกี่ยวกับบำนาญจึงต้องพิจารณาเฉพาะเวลารับราชการตอนหลังเท่านั้น

๖. กระทรวงการคลังอาศัยการตีความในพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน พ.ศ.๒๔๗๘ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะที่พระอนุศาสน์ฯ ออกจากราชการ (คือเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๘๐) เป็นการสนับสนุนข้อคัดค้านดังกล่าวแล้ว

๗. ในการตีความในพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน พ.ศ.๒๔๗๘ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้ก็ดี หรือปัญหาเกี่ยวกับเรื่องอื่นก็ดี จะเป็นประโยชน์มากถ้าจะแยกพิจารณาเป็น ๒ ข้อ คือ

ข้อแรก เรื่องสิทธิของข้าราชการที่จะได้รับบำเหน็จหรือบำนาญ

ข้อสอง เรื่องการคำนวณจำนวนเงินบำเหน็จหรือบำนาญของข้าราชการผู้มีสิทธิที่จะได้รับบำเหน็จหรือบำนาญ

ความยากในการพิจารณาเรื่องเช่นนี้อยู่ที่ว่า พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน พ.ศ.๒๔๗๘ ไม่ได้แยกความ ๒ ข้อ ดังกล่าวแล้วซึ่งเป็นคนละเรื่องออกเป็น ๒ ตอนต่างหากจากกัน

๘. ในเรื่องอำนาจและหน้าที่ของเจ้ากระทรวงที่จะสั่งให้พระอนุศาสน์ฯ ออกจากราชการนี้ได้เพียงใด กรรมการร่างกฎหมายเห็นว่า เป็นปัญหาในทางปกครองซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราธิการอาจวินิจฉัยได้ โดยอาศัยมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน พ.ศ.๒๔๗๘ มาตรา ๑๒ นี้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า ให้ข้าราชการซึ่งรับราชการมาครบยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ออกจากราชการรับบำนาญ (ฐานรับราชการนาน) การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราธิการสั่งให้พระอนุศาสน์ฯ ออกจากการนั้นเป็นข้อที่จะคัดค้านไม่ได้ และไม่จำเป็นจะต้องรื้อฟื้นมาพิจารณาอีก เพราะเวลาราชการครบ ๒๕ ปีบริบูรณ์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒ อันเป็นเหตุให้ปลดข้าราชการออกรับบำนาญฐานรับราชการนานได้นั้นไม่มีบทใดในพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน พ.ศ.๒๔๗๘ ห้ามไม่ให้นับเวลาราชการของข้าราชการในตอนต่าง (ซึ่งข้าราชการผู้นั้นได้มีเวลาราชการอยู่จริง) ติดต่อกัน การนับเวลาราชการทั้งสองตอนให้ติดต่อกันเพื่อให้ออกจากราชการและรับบำนาญนั้นเป็นสิ่งที่พึงทำได้

๙. ในเรื่องที่กระทรวงการคลังคำนวณจำนวนบำนาญนั้น กรรมการร่างกฎหมายเห็นว่า เรื่องพระอนุศาสน์ฯ เข้าเกณฑ์ในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน พ.ศ.๒๔๗๘ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับ “ผู้ซึ่งได้รับบำนาญ รัฐบาลเรียกให้กลับเข้ารับราชการอีก.....” ในการคำนวณบำนาญสำหรับวันรับราชการตอนหลัง (คือตอนที่รัฐบาลเรียกให้กลับเข้ารับราชการ) นี้ จึงต้องนำมาตรา ๒๓ นี้มาใช้บังคับ ตามมาตรา ๒๓ จะต้องคำนวณบำนาญ “โดยคิดเฉพาะเงินเดือนที่ได้รับจริงในตอนใหม่ และเฉพาะเวลาราชการในตอนใหม่” (เพิ่มเข้ากับบำนาญเดิม) อาศัยเหตุดังกล่าวแล้ว กรรมการร่างกฎหมายเห็นว่า ในเรื่องจำนวนบำนาญนี้ บำนาญในตอนแรกกับบำนาญในตอนหลังนี้จะมาพิจารณารวมกันไม่ได้ พระ

อนุศาสนาฯ ควรได้รับบำนาญสำหรับเวลาราชการในตอนแรกตามที่เคยได้รับอยู่แล้ว กับบำนาญ
สำหรับเวลาราชการในตอนหลัง ซึ่งจะต้องคำนวณตามมาตรา ๒๓

(ลงชื่อ) เดือน บุญนาค
(นายเดือน บุญนาค)
เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๔๘๐